

K O

G

RINKODAROS IR
KOMUNIKACIJOS
MOKSLŲ INSTITUTAS

EKT

Tautinių bendrijų galimybių puoselėti kultūrą Vilniaus mieste vertinimas

Klientas: Vilniaus miesto savivaldybė

Projektas atliekamas kartu su partneriu EKT („Ekonominės konsultacijos ir tyrimai“)

2021 m. spalio

Tyrimo informacija

TYRIMO LAIKOTARPIS

Pradžia: 2021-10-15

Pabaiga: 2021-10-28

TIKSLINĖ GRUPĖ

Vilniaus mieste įsikūrusių tautinių bendrijų ir organizacijų nariai

Pastaba: šioje ataskaitoje pateikiama dalis rezultatų iš Vilniaus miesto ir priemiesčių gyventojų tyrimo, kurie susiję su tautinių bendrijų kultūros situacijos Vilniaus mieste vertinimu.

ATRANKA IR METODAS

Ištisinė apklausa pagal kontaktų bazę, siunčiant kvietimą dalyvauti tyrime el. paštu.

Bazė sudaryta iš Vilniaus miesto savivaldybės (VMS) pateiktų kontaktų ir papildyta kontaktais, rastais internete.

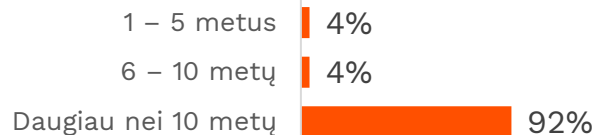

IMTIS: 26 respondentai

Kontaktų sąrašą sudarė 40 galiojančių el. pašto adresų. Jame nurodyti organizacijų atstovai taip pat galėjo persiųsti anketos nuorodą kitiems savo organizacijos nariams.

Respondentų profilis

ORGANIZACIJOS VEIKLOS LAIKOTARPIS

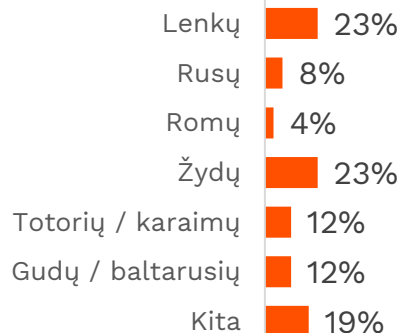
AKTYVIŲ NARIŲ SKAIČIUS

POZICIJA ORGANIZACIJOJE

ATSTOVAUJAMA TAUTINĖ MAŽUMA

Apklausoje turėjo galimybę dalyvauti šių organizacijų atstovai:

- 1 Asociacija „Rusų kultūros centras“
- 2 Asociacija Vilniaus krašto muzikantų sąjunga
- 3 Asociacija Vilniaus rusų folkloro centras
- 4 Baltarusių klubas „Siabryna“
- 5 Baltijos regiono romių asociacija
- 6 Graikų bendruomenė Lietuvoje „Pontos“
- 7 Graikų kultūros ir informacijos centras „Akropolis“
- 8 Gudų kultūros draugija Lietuvoje
- 9 Gudų mokyklos draugija
- 10 Kultūros ir sporto klubas „Fajerlech-Makabi“
- 11 Labdaros ir paramos fondas „Vilniaus lenkų kultūros namai“
- 12 Labdaros ir paramos fondas „Šypsenų galerija“
- 13 Lenkų dainų ir šokių meno ansamblis „WILIA“
- 14 Lietuvos azerbaidžaniečių draugija
- 15 Lietuvos estų draugija
- 16 Lietuvos graikų draugija „Patrida“
- 17 Lietuvos graikų visuomeninių organizacijų asociacija
- 18 Lietuvos Karaimų Kultūros Bendrija
- 19 Lietuvos kazachų bendruomenė „Nursaulė“
- 20 Lietuvos romų bendruomenė

- 21 Lietuvos žydų bendruomenė
- 22 Lietuvos-uzbekų bendrija „Pachtakor“
- 23 Meninis kolektyvas, liaudies dainų ir šokių ansamblis „Wilenka“
- 24 Slavų gailingumo fondas
- 25 Totorių kultūros centras
- 26 Viešoji įstaiga Lietuvos tautinių mažumų folkloro ir etnografijos centras
- 27 Viešoji įstaiga Slavų tradicinės muzikos mokykla
- 28 Vilniaus apskrities totorių bendruomenė
- 29 Vilniaus kultūros paramos fondas
- 30 Vilniaus Latvių Draugija
- 31 Vilniaus miesto vaikų ir jaunimo teatro susivienijimas „Žalioji žibintas“
- 32 Vilniaus ukrainiečių bendrija
- 33 Vilniaus visuomeninių iniciatyvų centras „Demokratija Baltarusijai“
- 34 Vilniaus vokiečių bendruomenė
- 35 Vilniaus žydų bendruomenė
- 36 Visuomeninė organizacija choras „Zgoda“
- 37 VŠĮ I. Luckevičiaus baltarusių muziejus
- 38 VŠĮ Romų visuomenės centras
- 39 VŠĮ Šv. Jokūbo kultūros centras
- 40 VŠĮ Žydų kultūros ir informacijos centras

Apibendrinimas

8 iš 10-ies apklaustųjų tautinių mažumų atstovų teigė, jog per pastaruosius 3 metus bendravo su Vilniaus miesto savivaldybe (VMS). **60%** besikreipusiųjų į VMS bendradarbiavimą vertina **teigiamai**, pabrėždami greitą reagavimą, palaikymą, profesionalumą, aptarnavimo kultūrą.

Tarp probleminių aspektų, su kuriais susiduria tautinės mažumos, apklaustieji prasčiausiai vertino ir opiausiomis problemomis laiko **paramos** jų veiklai teikimą ir visuomenėje tebeegzistuojančius **stereotipus**, tolerancijos trūkumą. Tautinių bendrijų atstovai mano, jog būtent **prie šių aspektų** sprendimo **VMS labiausiai ir gali prisidėti**.

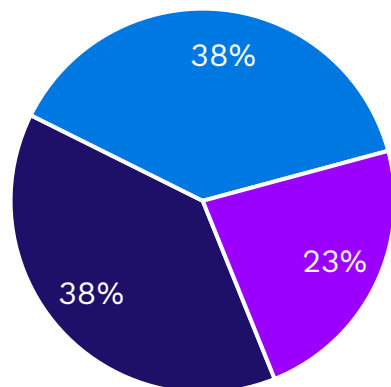
Du trečdaliai apklaustųjų – tiek tautinių bendrijų narių, tiek ir Vilniaus miesto gyventojų – pritaria, kad Vilniuje yra puoselėjamas **daugiakultūriškumas**, rūpinamasi tautinių mažumų kultūros raiška. Vis tik **virš pusės** respondentų teigia turintys **didelį poreikį jų bendrijų renginiams** mieste, tačiau **visiškai patenkintu** šį poreikį laiko tik **penktadalis** tyrimo dalyvių.

Apklaustųjų tautinių bendrijų atstovų manymu, jų renginiai turėtų būti skirti **visiems** miesto gyventojams (46% taip manančiųjų) arba **ir vieši, ir rengiami mažesniame** tautinių bendruomenių rate (38%). Didesnės dalies vilniečių nuomone (6 iš 10-ies), tokie renginiai turi būti skirti plačiajai visuomenei, o dar 22% mano, kad tokie renginiai galėtų būti organizuojami tiek bendruomenės narių rate, tiek ir viešai. Vis tik tautinių mažumų kultūroms skirti renginiai sudomintų šiek tiek mažiau negu pusę lietuvių tautybės vilniečių.

Aiškliai išsiskiriantys **iššūkiai**, su kuriais susiduriama organizuojant tautinių mažumų kultūros veiklas – **finansavimas ir rėmėjų stoka**. Šalia to, teikdami savo pastabas atviro komentaro forma, apklaustieji taip pat kvietė VMS organizuoti **daugiau renginių**, susijusių su tautinėmis bendruomenėmis, dažniau siūlyti joms dalyvauti miesto šventėse bei padėti skleisti **informaciją** apie jų veiklas.

Kreipimasis į VMS

Ar per pastaruosius 3 metus buvote kreipęsi į Vilniaus miesto savivaldybę Jūsų organizacijos klausimais?

- Taip, kelis kartus
- Nuolat palaikome ryšį
- Nesikreipėme

Kodėl nesikreipėte į Vilniaus miesto savivaldybę Jūsų organizacijos klausimais?

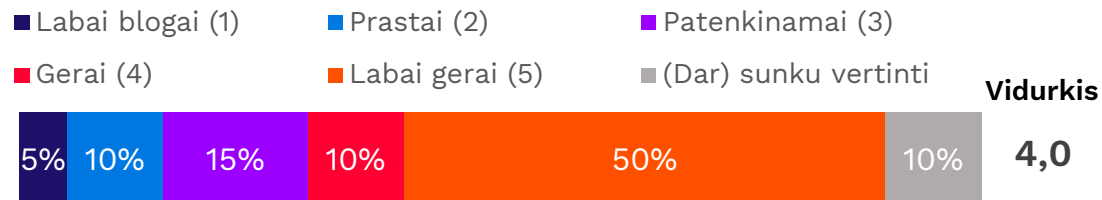
- Manome, kad bus sugaišta daug laiko, greičiau rasime sprendimus kitais būdais (2 ats.)
- Neturime tokių klausimų, kurių sprendimui reikėtų savivaldybės (1 ats.)
- Neaktualu / nežino (3 ats.)

8 iš 10-ies apklaustųjų tautinių mažumų atstovų teigė, jog per pastaruosius 3 metus kreipėsi į VMS bent kelis kartus arba bendrauja nuolat. Keli nesikreipę respondentai nurodė, jog, jų manymu, būtų sugaišta daugiau laiko nei ieškant sprendimo kitais būdais. Kiti neturi spręstinių klausimų ar neturėjo šiuo klausimu nuomonės.

Didesnė dalis (60%) besikreipusių į VMS bendradarbiavimą vertina teigiamai (žr. kitoje skaidrėje). Jie vertina greitą reagavimą, palaikymą, profesionalumą, aptarnavimo kultūrą. 30% pateikusių prastus įvertinimus grindė juos supratingumo ar palankaus požiūrio iš VMS pusės stoka, neskirto finansavimo problemomis.

Bendradarbiavimo su VMS vertinimas

Kaip apibendrintai vertinate Jūsų klausimo sprendimą Vilniaus miesto savivaldybėje?

Pateikti vertinimo komentarai

Davę 1-2 balus

- Buvo parašyta keletas projektų, jokie atsakymo, 30 metų jubiliejaus proga negavom finansavimo... Nepaaiškina nieko, nieks nekalba. Daugiau nesikreipėm...
- Atsakymų greitis – visada laukiama paskutinės termino dienos, sprendimų pagrįstumas – kartais jo tiesiog nėra.
- Nėra jokio ryšio su mūsų bendruomene iš vietinių vykdomųjų organų (Vilniaus savivaldybės).

Davę 3 balus

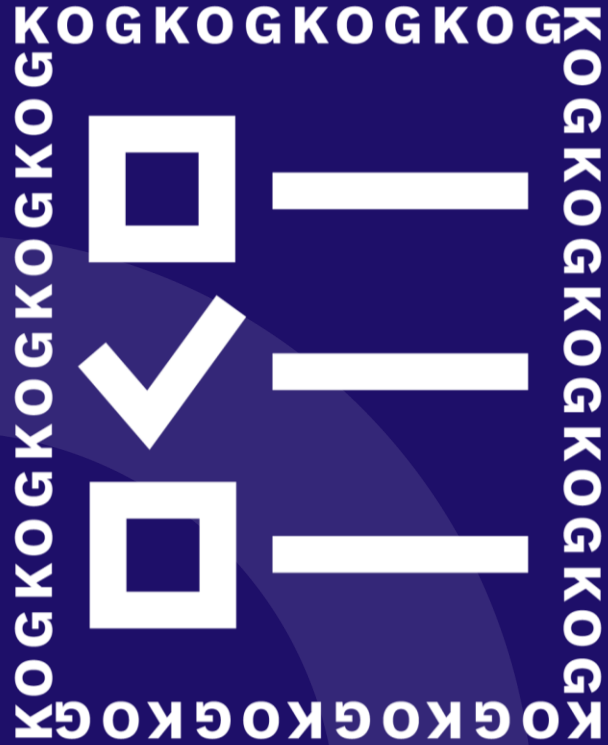
- Norėtume būti išgirsti, kilusį klausimą spręstume kartu su bendruomene. Turime du tarptautinius projektus, susijusius su 17 šalių, mums visą laiką sakoma, kad bendruomenė yra maža. Mūsų bendruomenė yra pajėgi vykdyti didelį projektą. Mes jau nuo 2004 m. vykdom projektus. Atsiliepiamai yra geri, labai geri. Prie bendruomenės veikė klubas „Šiaurės Atėnai“, kurie jau dainuoja 12 kalbų. Bendruomenė jau pradėjo ruošti dideliam projektui, susijusiam su „Vilnius 700 metų“. Sėkmės mums. Ačiū.
- Netinkamas mero požiūris.
- Biurokratinės kliūtys.

Davę 4 balus

- Dėmesys klausimui, atsakymo tonas, noras palaikyti, informuoti.
- Bendraujam projektiniais klausimais, tačiau visuomeninės komisijos formato nebeliko.

Davę 5 balus

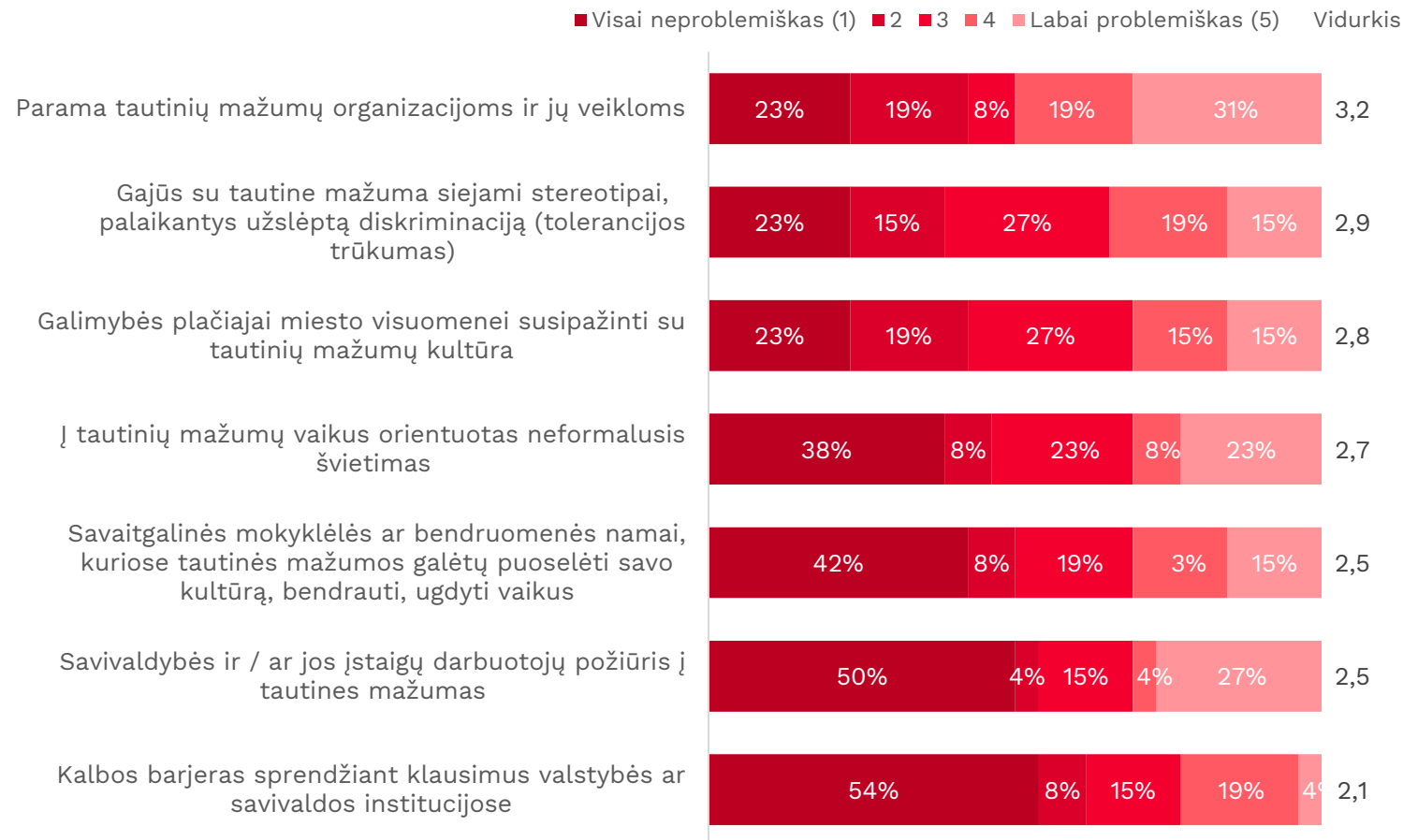
- Darbuotojų profesionalumas.
- Labai greitai gauname palaikymą. Tiek švietimo skyrius, tiek kultūros skyrius, administracija visada reaguoja į mūsų prašymus. Rekomenduočiau tvirtinti didelių projektų (festivaliai, konkursai, parodos ir pan., kurie vyksta nuolat ir pasižymi aukšta kokybe) sąrašą ir juos finansuoti, apeinant projektų konkursą. Nes tai trunka ilgai. Taip pat reikėtų įteisinti nekomercinių, ypač edukacinių, renginių salių nuomos mokesčių panaikinimą. O kolektyvas merijoje labai profesionalus ir draugiškas. Linkiu visiems sėkmės ir sveikatos!
- Jokių pretenzijų.
- Vilniaus savivaldybė labai greitai ir geranoriškai atliepė Vilniaus baltarusių poreikiams, išskirdama nuostabią erdvę bendruomenės centrui. Taip pat savivaldybės darbuotojai labai greitai, aiškiai ir draugiškai atsako į klausimus, suteikia informaciją.
- Abipusis supratingumas.
- Labai gerai.
- Aptarnavimo kultūra, operatyvūs atsakymai.
- Vilniaus miesto savivaldybės atstovų profesionalumas ir geranoriškumas.
- Sprendimo pagrįstumas.

Tautinių mažumų problemų vertinimas

Tautinių mažumų probleminių sričių vertinimas

Kiek kiekvienas iš šių aspektų yra problemiškas Jūsų tautinei mažumai?

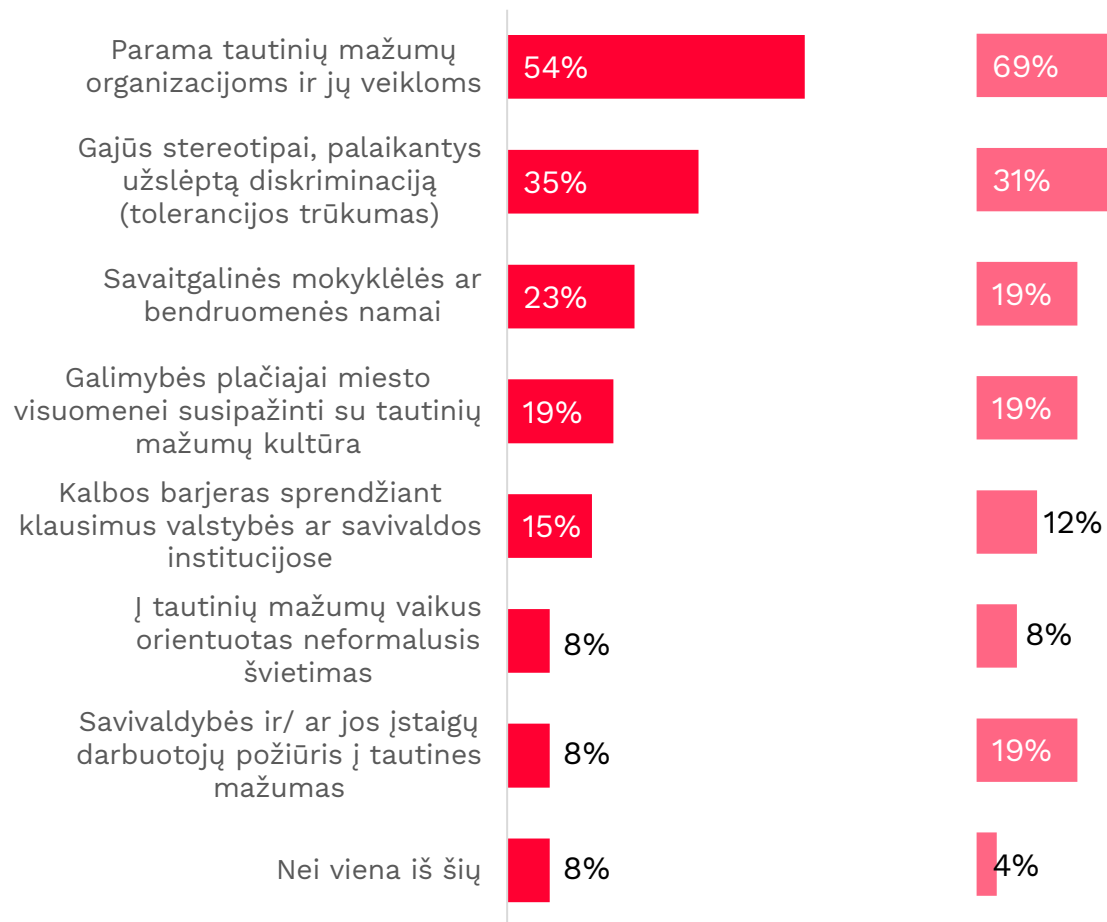
Tarp probleminių sričių, su kuriomis gali susidurti tautinės mažumos, tautinių bendrijų atstovai prasčiausiai vertino paramos jų veiklai teikimą ir tebeegzistuojančius stereotipus, kurie skatina diskriminaciją, tolerancijos trūkumą.

Mažiau probleminės sritys – savaitgalinės mokyklėlės ar bendruomenės namai, kurie skirti bendravimui ar ugdymui, savivaldybės ir pavaldžių įstaigų darbuotojų požiūris į mažumas, kalbos barjero aspektas. Vis dėlto tik pastarasis aspektas imant vidurkį vertinamas kaip mažai problemiškas (vidurkis 2,1 balo iš 5 galimų), o ties kitais aspektais nuomonės dažniau išsiskiria.

Svarbiausios spęstinos probleminės sritys

Kurias dvi problemas iš pateiktų išskirtumėte kaip **opiausias** Jūsų tautinei mažumai?

Prie kurių dviejų problemų sprendimo **galėtų prisidėti VMS?**

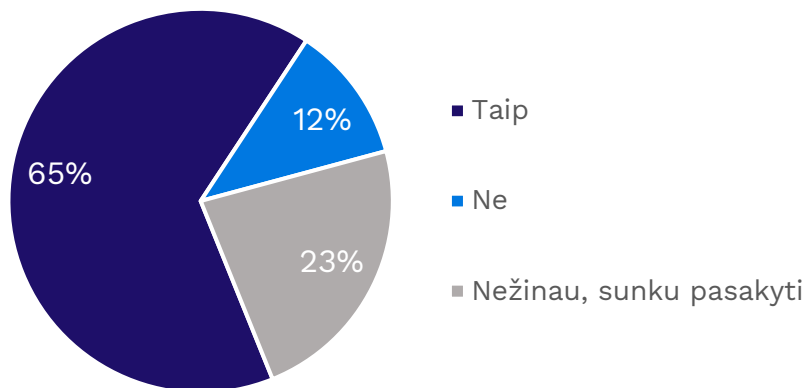

Daugiausia apklaustųjų tautinių bendrijų atstovų opiausia problema išskyrė paramą jų veikloms bei organizacijoms. Antroji pagal problemišumą – gajų stereotipų problema. Respondentai mano, jog būtent prie šių aspektų sprendimo VMS labiausiai ir gali prisidėti.

Nuomonė apie daugiakultūriškumo Vilniuje puoselėjimą

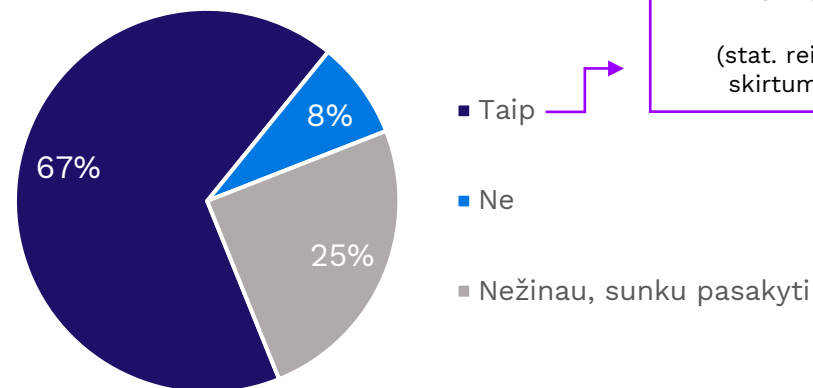
Ar pritaria, kad Vilniuje yra puoselėjamas daugiakultūriškumas, t. y. rūpinamasi, kad ir tautinės mažumos turėtų galimybę savo tautinės kultūros raiškai?

Tautinių bendrijų atstovai

Bazė: tautinių bendrijų atstovai, N=26

Vilniečiai

Bazė: Vilniaus miesto ir priemiesčių gyventojai, N=1011

Lietuviai 67%
Rusai 61%
Lenkai 71%

(stat. reikšmingų skirtumų nėra)

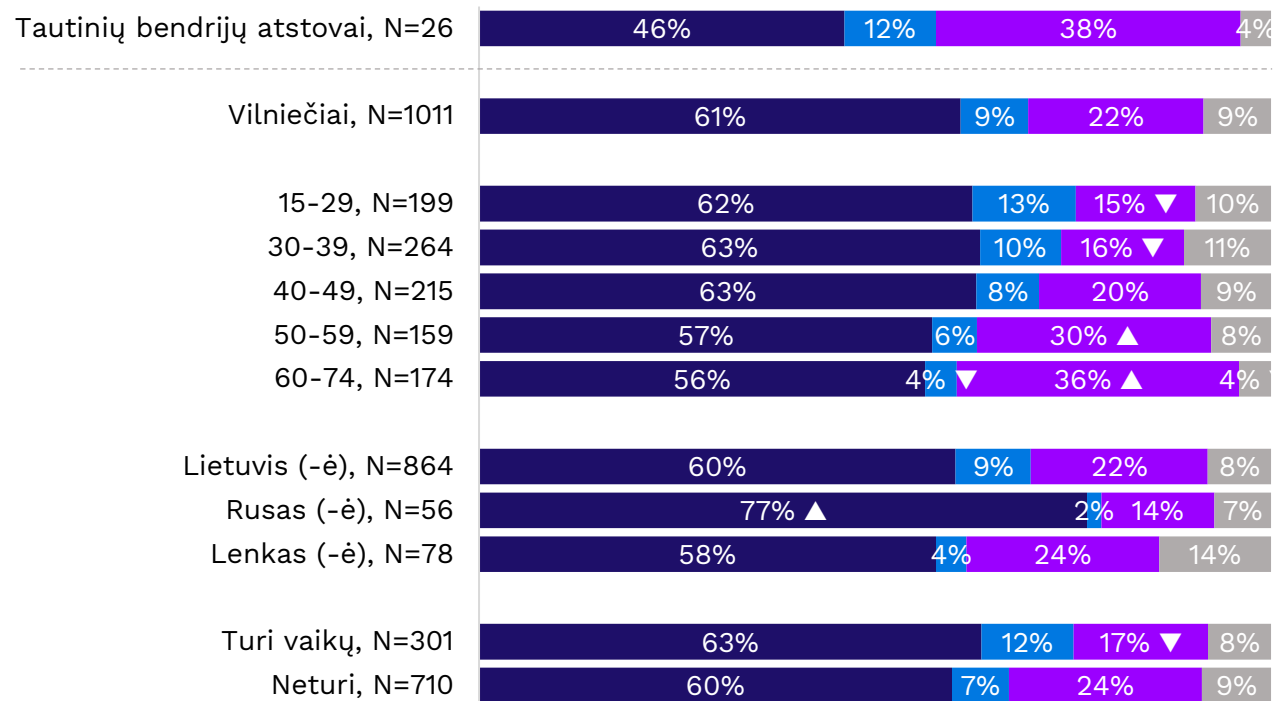
Du trečdaliai apklaustųjų – tiek tautinių bendrijų atstovų, tiek Vilniaus gyventojų pritaria, kad Vilniuje yra puoselėjamas daugiakultūriškumas.

Tarp gyventojų sociodemografinių grupių daug statistiškai reikšmingų skirtumų nėra: kad tautinės mažumos turi galimybes savo kultūrinei raiškai, dažniau pritaria vyriausi tyrimo dalyviai (nuo 60 m. amžiaus). Statistiškai reikšmingų skirtumų tarp gyvenančiųjų skirtinguose mikrorajonuose užfiksuota nebuvo.

Tautinių mažumų renginių atvirumas visuomenei

Kuriam teiginiui apie tautinių mažumų kultūroms skirtų renginių organizavimą labiau pritariate?

- Taut. mažumų renginiai turėtų būti vieši, siekiant pritraukti visus miesto gyventojus, nepriklausomai nuo tautybės
- Taut. mažumų renginiai labiau tinkami dalyvaujant tik taut. bendruomenės nariams
- Abu variantai
- Nežino, sunku pasakyti

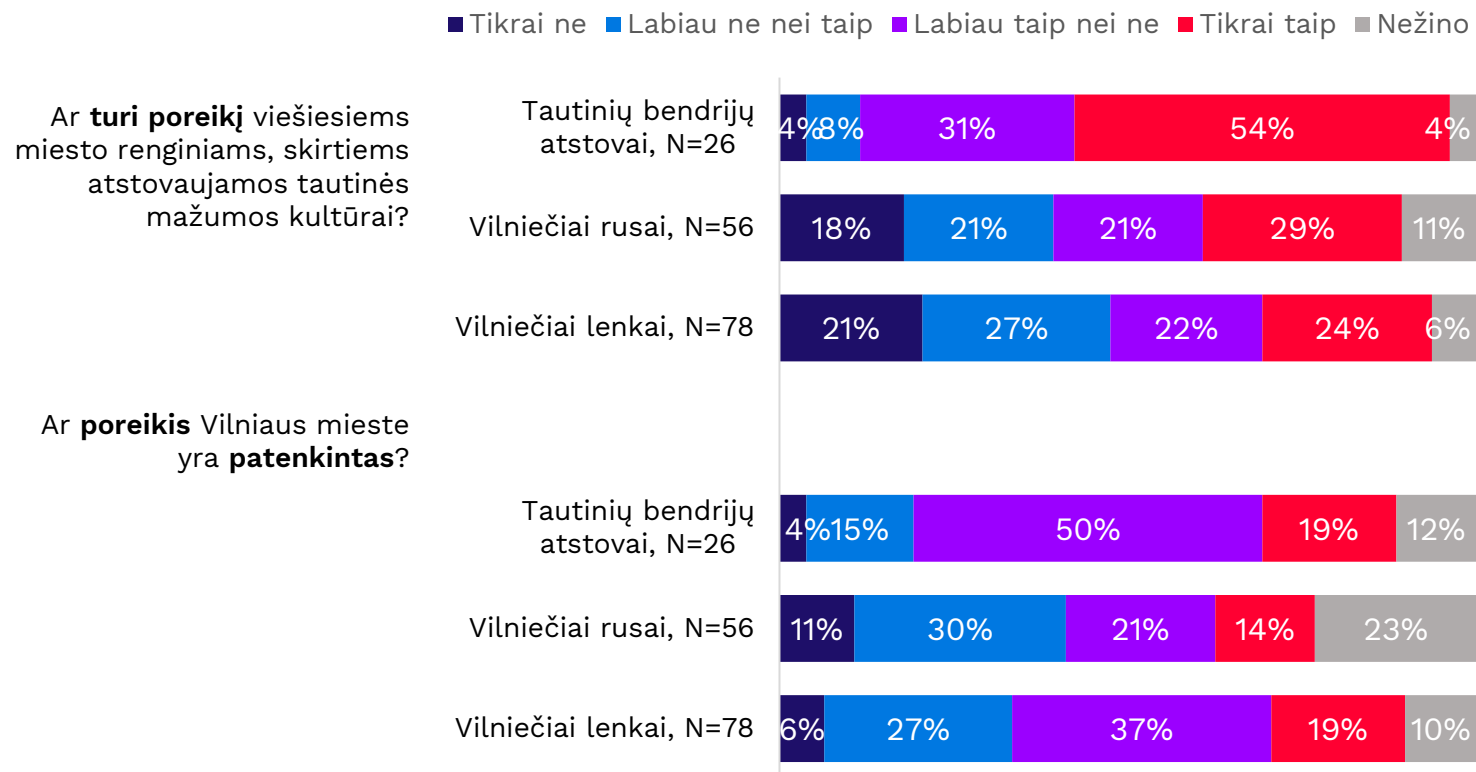

Arti pusės apklaustųjų tautinių bendrijų atstovų mano, jog jų renginiai turėtų būti vieši, skirti visiems miesto gyventojams.

Tarp vilniečių nuomonė dar palankesnė – net 6 iš 10-ies vilniečių teigia, jog tokie renginiai turi būti skirti plačiajai visuomenei. Apie penktadalis vilniečių mano, kad tokie renginiai galėtų būti organizuojami tiek bendruomenės narių rate, tiek ir viešai. Tokios nuomonės laikosi daugiau tautinių bendrijų atstovų – beveik 40%.

Kad renginiai turėtų būti vieši, dažniau pasisakė rusų tautybės vilniečiai. Vyresni vilniečiai (nuo 50 m.) bei gyvenantys miesto dalyje, kuriai priklauso Naujamiestis, Senamiestis, Užupis, Žvėrynas, Rasos, dažniau palaikė nuomonę, kad dalis renginių turėtų būti vieši, o dalis renginių – skirti tik tautinės bendruomenės nariams.

Poreikis viešiesiems renginiams ir jo patenkinimas Vilniaus mieste

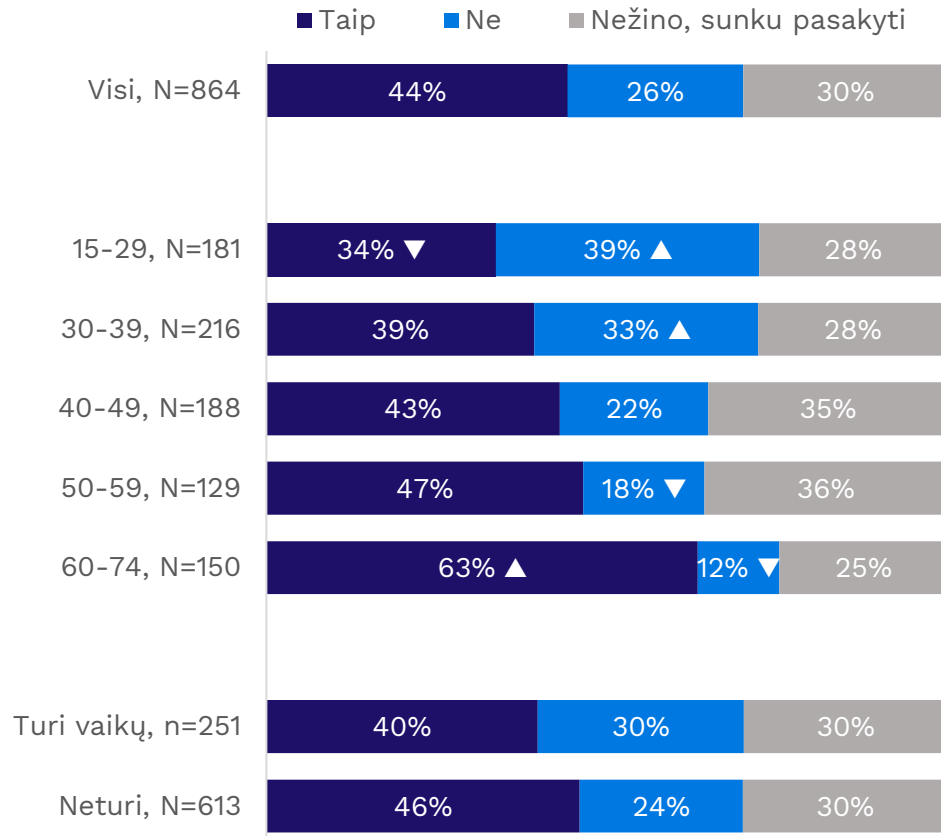

Kalbant apie tautinių mažumų kultūros renginius mieste, didelį poreikį tokiems renginiams jaučia virš pusės apklaustųjų tautinių bendrijų atstovų narių, o kad jis yra tikrai patenkintas, mano tik penktadalis. Didesnė dalis linkusi teigti, jog poreikis yra greičiau patenkintas, bet nevisiškai.

Vilniuje gyvenančių rusų ar lenkų tautybės atstovų nuomonė nėra tokia tvirta kaip tautinių bendrijų atstovų. Vis tik apie pusė abiejų tautybių miestiečių mato poreikį jų kultūros renginiams. Panašu, kad didesnė dalis apklaustųjų lenkų yra bent iš dalies patenkinti, kaip šis poreikis yra tenkinamas Vilniaus mieste. Jų nuomonė artimesnė tautinių bendrijų atstovų požiūriui. O rusų tautybės asmenys situacija patenkinti kiek mažiau, tačiau daugiau jų ir neturi nuomonės šiuo klausimu.

Domėjimasis tautinių mažumų kultūrų renginiais

Ar Jus domintų renginiai Vilniuje, skirti Vilniuje gyvenančių tautinių mažumų kultūrai (rusų, lenkų, žydų, kt.)?

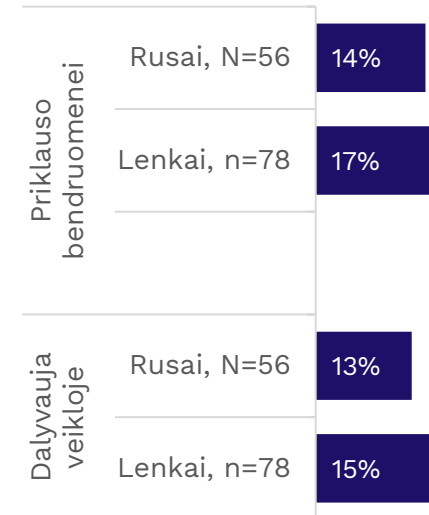

Tautinių mažumų kultūroms skirti renginiai sudomintų šiek tiek mažiau negu pusę lietuvių tautybės vilniečių. Ketvirtadalio teigimu, tokie renginiai jų nedomintų.

Tarp tautinių mažumų atstovų – lenkų ir rusų – įsitraukimas į bendruomenės veiklas siekia apie 15%.

Tautinėms mažumoms skirti renginiai dažniau domintų vyriausio amžiaus lietuvių tautybės vilniečius (nuo 60 m.), rečiau – 15-39 m. amžiaus vilniečius. Statistiškai reikšmingų skirtumų tarp gyvenančiųjų skirtinguose mikrorajonuose užfiksuota nebuvo.

Vilniečiai rusai ir lenkai, priklausantys Vilniuje veikiančioms tautinėms bendruomenėms ir dalyvaujantys jų veikloje

Iššūkiai organizuojant tautinės kultūros veiklas

Su kokiomis kliūtimis susiduria Jūsų organizacija, organizuodama tautinės kultūros renginius, veiklas?

Pagrindiniai iššūkiai, su kuriais susiduriama organizuojant tautinių mažumų kultūros veiklas – finansavimas ir rėmėjų stoka. Šiuos aspektus nurodė atitinkamai 69% ir 54% apklaustųjų tautinių bendrijų atstovų. Kiti kiek dažniau minėti aspektai – projektų tautinei kultūrai puoselėti trūkumas, visuomenės susidomėjimo stoka, žmogiškųjų išteklių trūkumas.

Teikdami papildomus komentarus dėl VMS galimybių prisidėti prie tautinių bendruomenių veiklos (žr. kitą skaidrę), respondentai dažniausiai minėjo veiklų finansavimo poreikį bendrai ar konkrečioms iniciatyvoms, tačiau taip pat kvietė VMS organizuoti daugiau su tautinėmis bendruomenėmis susijusių renginių ar kviesti jas dalyvauti miesto šventėse, padėti skleisti informaciją apie jų veiklas.

Tautinių mažumų organizacijų atstovų pasiūlymai, kaip VMS galėtų prisidėti prie jų tautinės mažumos kultūros puoselėjimo

- Didesnė projektų finansinė parama, finansinis palaikymas (*5 komentarai*)
- Finansuoti daugiau projektų nuolat, o ne priešokiais
- Organizuojant renginį / pasirodymą pagrindinė problema yra koncertinės salės nuoma. Vilniuje beveik nėra salių, skirtų 500-1000 vietų žiūrovams, arba jų nuomos kainos yra neadekvačiai aukštos.
- Turi būti paremti finansiškai vilniečių istorijų tyrimai.
- Vilniaus miesto savivaldybės administracija, remiant tautinių mažumų veiklas, galėtų teikti išskirtinį dėmesį ir prioritetą toms iniciatyvoms, kurios turi kitų – nebiudžetinių – subjektų suteiktą finansavimą. Tokiu atveju savivaldybės teikiama parama turėtų dar didesnės naudos.
- Suderinti pageidavimus ir galimybes: sudaryta programa, bet neskirtas finansavimas.
- Palaikyti įvairius projektus, remti finansiškai, skleisti informaciją.
- Galėtų būti daugiau projektų / renginių, susijusių su tautinėmis mažumomis.
- Organizuojant įvairių tautinių tematinį renginių, parodų, filmų peržiūras ir t. t.
- Dažniau kviešti į miesto šventes.
- Gali prisidėti aktyviai, finansai. Geru informacijos sklaidimu apie bendruomenės veiklą. Informacijos stoka. Prieinamumas prie kultūros, švietimo, sporto fondų.
- Labiau bendrauti ir palaikyti kontaktus su NVO.
- Manau, kad tai daugiau mūsų etninės mažumos pasyvumo problema. Negaliu nieko blogo pasakyti apie Vilniaus miesto savivaldybę ir jos darbuotojus – mes patys ne visada pasinaudojame savo teise kreiptis dėl paramos.
- Nestatykite dirbtinių kliūčių, trukdančių švęsti Heloviną, Padėkos dieną ir pan. Išmokykite biurokratus, kad kalbėti angliškai yra gerai, net jei jie prastai kalba angliškai, su daugybe savo aukų.
- Vilniuje veikia Tautinių bendrijų namai, tačiau jie nelabai pritaikyti vaikams. Labiau senjorams. Nors tiek laiptų įveikti gali tikrai ne kiekvienas senjoras. Ankščiau namai priklausė savivaldybei, dabar TM departamentui. Tai gi sunku pasakyti, kaip pagerinti situaciją. Finansuojant projektus, skirtus TM kultūrai.
- Būtina sudaryti visų tautinių bendrijų sąrašą.
- Išlaikyti pradinį išsilavinimą gimtąja kalba, nekaltinti kitų tautybių dėl Lietuvos problemų.

K O

G

RINKODAROS IR
KOMUNIKACIJOS
MOKSLŲ INSTITUTAS

Dėl tyrimo kreipkitės:

Rūta Matulaitienė

Tyrimų ir įžvalgų vadovė

ruta.matulaitiene@koginstitutas.lt

Tel.: +370 6 4711639